

O‘ZBEKISTON RESPUBLIKASI
OLIV TA‘LIM, FAN VA INNOVATSIYALAR VAZIRLIGI
TOSHKENT DAVLAT SHARQSHUNOSLIK UNIVERSITETI

«IASDIQLAYMAN»

Toshkent davlat sharqshunoslik
universiteti rektori
E. Rixsoeva

2024-yil

**10.00.06 – “QIYOSIY ADABIYOTSHUNOSLIK, CHOG‘ISHTIRMA
TILSHUNOSLIK VA TARJIMASHUNOSLIK” IXTISOSLIGI BO‘YICHA
TAYANCH DOKTORANTURAGA “MUTAXASSISLIK” FANIDAN
QABUL IMTIHONI DASTURI**

Dastur Toshkent davlat sharqshunoslik universiteti Kengashida ko‘rib chiqilgan va tasdiqlangan (2024-yil 5-oktabrdagi 2 - sonli bayonnoma).

Tuzuvchi:

X.A.Dadaboyev - filologiya fanlari doktori, professor

Sh.R.Usmanova - filologiya fanlari doktori, professor

X.Xamidov - filologiya fanlari doktori

Taqrizchilar:

N.Xodjayeva - filologiya fanlari bo‘yicha falsafa doktori, PhD dotsent

I.A.Siddiqova - filologiya fanlari doktori, professor

Y.Odilov - filologiya fanlari doktori, professor

KIRISH

O‘zbekiston Respublikasi Prezidentining 2017-yil 16-fevraldagi “Oliy o‘quv yurtidan keyingi ta’lim tizimini takomillashtirish chora-tadbirlari to‘g‘risida”gi 4958-sonli Farmoni va O‘zbekiston Respublikasi Vazirlar Mahkamasining 2017-yil 22-maydagi 304-sonli “Oliy o‘quv yurtidan keyingi ta’lim tizimini yanada takomillashtirish chora-tadbirlari to‘g‘risida”gi Qarori 10.00.06 – qiyosiy adabiyotshunoslik, chog‘ishtirma tilshunoslik va tarjimashunoslik ixtisosligi bo‘yicha tayanch doktoranturaga talabgorlar uchun kirish imtihoni o‘tkazish tartibini belgilaydi.

Mustaqillik har bir sohada yangicha yondashuvni talab etmoqda. Jumladan, ta’lim jarayoni, ilm-fan sohasida ham bir qator islohotlar amalga oshirilmoqda. O‘zbekiston Respublikasining “Ta’lim to‘g‘risida”gi Qonuni, “Kadrlar tayyorlash milliy dasturi” va davlat ta’lim standartlarida aqlan yetuk, salohiyatli va yuqori malakaga ega bo‘lgan ilmiy-pedagogik kadrlarni tayyorlashga alohida e’tibor qaratilgan. Har tomonlama talabga javob beradigan mutaxassis-kadrlarni tayyorlash jarayoni an’anaviy ilmiy merosni o‘rganish, fan-texnika yutuqlari, texnologik taraqqiyot asoslarini chuqur o‘zlashtirish, ilmiy tadqiqotlarning ijtimoiy, iqtisodiy qiymatini belgilash, nazariya va amaliyot uyg‘unligiga erishishni ta’minlashni taqozo etadi.

10.00.06 – qiyosiy adabiyotshunoslik, chog‘ishtirma tilshunoslik va tarjimashunoslik ixtisosligi bo‘yicha tuzilgan Tayanch doktoranturaga kirish imtihoni dasturi qiyosiy adabiyotshunoslik, qiyosiy-tarixiy tilshunoslik, tipologik tilshunoslik, chog‘ishtirma (kontrastiv) tilshunoslik va tarjimashunoslik masalalarini qamrab oladi. Dastur Tayanch doktoranturaga talabgorning yuqori bilim va malakaga ega mutaxassis bo‘lishi uchun zarur hamda muhim manbalar asosida tuzildi.

Hozirga qadar qiyosiy adabiyotshunoslik, chog‘ishtirma tilshunoslik va tarjimashunoslik masalalari yuzasidan bir qator ilmiy izlanishlar olib borilgan va mazkur sohalarga doir tadqiqotlar olib borish davom etmoqda.

Globalashuv jarayoni, ijtimoiy sohalarning tez sur’atlardagi taraqqiyot darajasi qiyosiy adabiyotshunoslik, chog‘ishtirma tilshunoslik va tarjimashunoslikning dolzarb vazifalarini belgilab bermoqda.

Qiyosiy adabiyotshunoslik, chog‘ishtirma tilshunoslik va tarjimashunoslik haqidagi bilimlar uyg‘unligi dasturning asosini tashkil qiladi.

ASOSIY QISM

10.00.06 – Qiyosiy adabiyotshunoslik, chog‘ishtirma tilshunoslik va tarjimashunoslik ixtisosligi filologik komparativistikaning integrativ yo‘nalishi bo‘lib, u lingvistik komparativistika, adabiyotshunoslik komparativistikasi hamda tarjima nazariyasi va amaliyoti masalalarini o‘rganadi.

Qiyosiy tilshunoslik – qarindosh va qarindosh bo‘lmagan tillarning sistemalarini diaxronik va sinxronik nuqtayi nazardan o‘rganishdir. Qiyosiy tilshunoslik deganda a) qiyosiy-tarixiy tilshunoslik; b) tipologik tilshunoslik; v) chog‘ishtirma (kontrastiv) tilshunoslik tushuniladi.

Qiyosiy-tarixiy tilshunoslik

Qiyosiy-tarixiy tilshunoslikning obyektini qarindosh tillar hisoblanadi. Maqsadi – qarindosh tillar evolyusiyasini sinxron va diaxron kontekstda tasvirlash; o‘zaro qarindoshlik munosabatidagi tillar va ularning birliklari orasidagi genetik va gipotetik mosliklar va qonuniyatlar (fonetik, leksik-semantik, grammatik va h.k.)ni, til birliklarining rivojlanishini aniqlash; bobo til (prayazik) va uning rivojlanish

bosqichlarini rekonstruksiya qiladi; tillar genealogik tasnifining umumiy sxemasida til oilalari va makrooilalar tarkibini belgilashdan iborat. Qiyosiy tahlilga cheklanmagan miqdorda tillar tortiladi.

Qiyosiy-tarixiy tilshunoslikning G'arbiy Yevropa va Rossiyada vujudga kelishi: F. Bopp, R.K. Rask, Ya. Grimm, A.X. Vostokov.

XIX asr o'rtalaridagi qiyosiy-tarixiy tilshunoslik: F.Pott, T. Benfey, G.Kursius, A.Kun va A.Shleyxerlarning ta'limoti.

Qiyosiy-tarixiy metod – lingvistik metodlarning eng faoli va eng asosiysi.

Tipologik tilshunoslik

Tipologik tilshunoslikning obyekti qarindosh va qarindosh bo'lmagan tillar hisoblanadi. Tipologik tilshunoslikning maqsadi – tillar o'rtasidagi struktur o'xshashlik va farqlarni tasvirlash hamda mazkur tasvir metodologiyasini ishlab chiqish; tillarni turlariga ko'ra tasniflash; qiyosga olingan tillarning struktur-tipologik xususiyatlarini aniqlash; tillarning genetik-tipologik xarakteristikasini amalga oshirishdan iborat.

Tipologiya tarixi. "Tipologiya" va "lingvistik tipologiya" tushunchalari. Lingvistik tipologiya turlari.

Tillarning tipologik tasnifi. Agglyutinativ tillar. Flektiv tillar. Amorf tillar. Polisintetik tillar.

Tipologik metod. Uning qiyosiy-tarixiy metoddan farqi.

Chog'ishtirma tilshunoslik

Chog'ishtirma tilshunoslikning obyekti qarindosh yoki qarindosh emasligi va tipologik xarakteristikasiga qaramay tillarni o'rganish hisoblanadi. Chog'ishtirma tilshunoslikning maqsadi – ikki yoki bir qancha tillarni uning butun darajalari (fonologik, morfologik, sintaktik va semantik darajalari)dagi o'xshashliklar va farqlarni aniqlash uchun chog'ishtirib o'rganadi.

Mahmud Koshg'ariyning "Devonu lug'otit turk" asarida turkiy tillarning chog'ishtirib o'rganilishi.

Kontrastiv lingvistika. Kontrastiv lingvistika va tarjimaning o'zaro munosabati.

Chog'ishtirma tilshunoslik metodlari. Tavsifiy metod. Statistik tahlil.

Imtihon savollari

1. Dunyo tillarining genealogik tasnifi
2. Qiyosiy-tarixiy tilshunoslik
3. Tipologik tilshunoslik
4. Chog'ishtirma tilshunoslik
5. Kontrastiv lingvistika?
6. Qiyosiy-tarixiy tilshunoslik va chog'ishtirma tilshunoslikning farqlari
7. Chog'ishtirma tilshunoslik bilan kontrastiv lingvistikaning o'zaro munosabati
8. Kontrastiv lingvistika va tarjimaning o'zaro munosabati
9. Qiyosiy-tarixiy metodning mohiyati.
10. Chog'ishtirish metodining o'ziga xosliklari
11. Tipologik metodning o'ziga xosliklari
12. Tavsifiy metodning o'ziga xosliklari
13. Statistik tahlil metodining o'ziga xosliklari

14. Agglyutinativ tillarning o‘ziga xosliklari
15. Flektiv tillarning o‘ziga xosliklari
16. Amorf tillarning o‘ziga xosliklari.
17. Polisintetik tillarning o‘ziga xosliklari
18. O‘rganilayotgan xorijiy til va o‘zbek tilida ot kategoriyasining tipologik xususiyatlari
19. O‘rganilayotgan xorijiy til va o‘zbek tilida fe'l kategoriyasining tipologik xususiyatlari
20. O‘rganilayotgan xorijiy til va o‘zbek tilida frazeologizmlarning o‘ziga xos xususiyatlari
21. Qardosh tillar paremiologiyasidagi o‘xshash va farqli jihatlar
22. O‘zbekistonda tarjimashunoslik fanining vujudga kelishi va rivojlanishi
23. Tarjima tarixi. O‘zbekistonda tarjima tarixining o‘rganilishi
24. Tarjima maktablarining yuzaga kelishi
25. Tarjima nazariyasining fan sifatida shakllanishi
26. Tarjimada asliyatdagi milliy o‘ziga xosliklarning aks etishi
27. Tarjimaning lisoniy va g‘ayrilisoniy muammolari
28. Tarjimada kompensatsiya usuli
29. Badiiy tarjimaning asosiy masalalari
30. Ilmiy tarjima murakkabliklari
31. Tarjimada davr uslubini saqlash masalasi
32. Tarjimada milliy va tarixiy koloritni saqlash masalasi
33. Qardosh tillardan tarjima muammolari
34. Milliylik va tarjima. Adabiy aloqalar
35. Bilvosita tarjimaning yutuq va kamchiliklari
36. Tarjimashunoslikning tarkibiy qismlari
37. “Milliy kolorit” tushunchasi va uni tarjimada qayta yaratish masalasi
38. Kinofil'mlar tarjimasining o‘ziga xos xususiyatlari
39. Tarjima va interpretatsiya. Transformatsiya. Transliteratsiya terminlarining tavsifi
40. Frazeologizmlar tarjimasining o‘ziga xos jihatlari
41. Tarjimaning tur va janr xususiyatlari
42. Tarjima nazariyasining vazifalari
43. ikkitillilik va tarjimaning rivoji
44. Realiyalarni tarjimada berish usullari
45. Muqobilsiz leksikaning tarjimada berilishi
46. Tarjimada lakunalarni bartarf qilish yo‘llari
47. Evfemizm va disfemizm hodisalari
48. So‘zma-so‘z va erkin tarjima muammolari
49. Ekvivalentlik va muqobilik
50. Tarjima tanqidining tarjimachilik taraqqiyotiga ta’siri
51. Sinxron va ketma-ket tarjimaning o‘ziga xosliklari
52. Qiyosiy adabiyotshunoslikning obykti
53. Jahon adabiyotini milliy adabiyot bilan qiyoslashning asosiy prinsiplari
54. Adabiyotshunoslikda komparativistikaning o‘rni
55. Adabiy janrlar va ularning qiyosi
56. Qiyosiy adabiyotshunoslikning tayanch tushuncha va terminlari
57. Adabiyotshunoslikning umumiy tushuncha va terminlari
58. O‘zbek va o‘rganilayotgan xorijiy adabiyot adabiy janrlari orasidagi farqlar

59. Qiyosiy adabiyoshunoslikning predmeti va oʻrni. Qiyosiy adabiyoshunoslikning tadqiqi va prinsiplari
60. Adabiyoshunoslikda qiyosiy-tarixiy metod va uning asoschilari. Qiyosiy va chogʻishtirma adabiyoshunoslik. Qiyosiy adabiyoshunoslikning obyekti
61. Jahon komparativistikasining shakllanishi va taraqqiyot bosqichlari
62. Adabiy aloqa turlari. Kontakt aloqa Kontakt aloqa tipologiyasi.
63. Matn, badiiy asar, diskurs, kontekst, intertekst tushunchalari. Matn struktura sifatida
64. Milliy adabiyot, hududiy adabiyot, jahon adabiyoti tushunchalari
65. Milliy adabiyot xalq dunyoqarashining aksi sifatida. Hududiy adabiyotlarga boʻlinishning tamoyillari
66. “Jahon adabiyoti” tushunchasining shakllanishi. Jahon adabiyoti milliy adabiyotlarning oʻzaro rivojlanishining yigʻindisi sifatida
67. Globallashuv sharoitida madaniyatlararo rivojlanishi, multikulturalizm (koʻpmillatli madaniyat)
68. Multikulturalizm: keng va tor tushunchalari, terminning shakllanishi va taraqqiyoti
69. Turli-tuman madaniyatlarning toʻqnashuvi va oʻzaro rivojlanishi (madaniy izolyatsiya, assimilyatsiya, unifikatsiya (birxillashtirish), “mayin va oʻtkir” (myagkiy i jestkiy) multikulturalizm, aparteid (razdel’noe projivanie)
70. Sharq mamlakatlari adabiyotida mul’tikulturalizm
71. Adabiy aloqalar va ularning shakllari
72. Adabiy ta’sir va oʻzlashtirish nazariyasi. Badiiy asarda “oʻzga soʻz”. Adabiyotlararo dialog
73. “Ikkinchi” adabiyot komparativistika predmeti
74. Uzoq Sharq mamlakatlari adabiyotida umumiylik va xususiylik
75. Yaqin sharq mamlakatlari adabiyotida umumiylik va xususiylik
76. Sharq va Gʻarb: madaniyatlar dialogi
77. T.Benfey, N.Veselovskiylarning qiyosiy adabiyoshunoslikka qoʻshgan ulushi
78. M.Jirmunskiy, N.Konradlarning qiyosiy adabiyoshunoslikda tutgan oʻrni
79. Makrokomparativistika, mikrokomparativistika, arxivshunoslik, tarjimashunoslik, adabiy aloqalar
80. XX asr qiyosiy adabiyoshunosligida olib borilgan izlanishlar: M.Baxtin, V.R.Aminevalar ta’limoti
81. Oʻxshash va tipologik xususiyatlarga koʻra qiyoslash mexanizmi va tamoyillari
82. Intertekstuallilik konsepsiyasi. Kontekst tushunchasi
83. “Sharq madaniyati” tushunchasi
84. Milliy adabiyotlar, yozuvchilar ijodi, adabiy aloqa va tipologik aloqalar oʻrtasida munosabatlar shakllari
85. Adabiy ta’sir va oʻzlashtirish nazariyasi. Motiv. Syujet. Sayyor syujetlar nazariyasi
86. Sharq va Gʻarb adabiyotidan tarjimalar, ularda badiiy olamning qayta yaralishi. (Navoiy va Shekspir asarlari misolida)
87. Fozila Sulaymonovanning Sharq va Gʻarb adabiyoti haqidagi qarashlari
88. Najmiddin Komilovning Sharq va Gʻarb adabiyoti haqidagi qarashlari

Kirish imtihonlari natijalarini baholash mezonlari

Imtihonni baholash uchun maksimal baho – 100 ball etib belgilanadi.

JAMI 4 ta savolga: 100 ball, shundan:

1-savolga javob: maksimal – 25ball;

2-savolga javob: maksimal – 25 ball;

3-savolga javob: maksimal – 25 ball;

4-savolga javob: maksimal – 25 ball.

Har bir savol bo‘yicha javoblarni baholash quyidagi mezonlar asosida amalga oshiriladi:

- nazariy va amaliy bog‘liqlikda yoritilgan;
- mazmuni yoritishda mustaqil ilmiy mushohada;
- nom va ilmiy terminlarni bilish darajasi;
- ilmiy mushohada yuritish malakasi to‘la ko‘rinsa;
- keltirilgan dalillar hozirgi davrdagi jarayonlar, o‘zgarishlar bilan o‘zaro aloqadorlikda ochib berilgan, chuqur ilmiy tahlil etilgan hamda tadrijiy jihatdan to‘g‘ri yoritilgan;
- o‘z fikrini tizimli tahlil qilgan, erkin va mustaqil ifoda eta olgan;
- fikr aniq va izchil ifodalangan, barcha savollar to‘liq yoritilgan, tegishli ilmiy adabiyotlarga tayanilgan;
- O‘zbekiston Respublikasi Prezidenti Sh.M.Mirziyoevning asarlarida bayon qilingan tamoyillar va xulosalarga har tomonlama chuqur asoslangan javoblarga **a‘lo** baho qo‘yiladi.

Barcha savollarga nisbatan to‘liq javob berilgan, fikr izchil ifodalangan, lekin bunda tegishli ilmiy va uslubiy adabiyotlarga kamroq e‘tibor berilgan bo‘lsa, **yaxshi** baho qo‘yiladi.

Barcha savollarga qisman javob bera olgan va ma‘lum darajada ilmiy, o‘quv-uslubiy adabiyotlardan foydalangan bo‘lsa, **qoniqarli** baho qo‘yiladi.

Fikr aniq ifoda etilmagan, bironta ham savolga qisman bo‘lsa-da to‘g‘ri javob berilmagan, tegishli ilmiy, o‘quv-uslubiy adabiyotlardan mutlaqo foydalanilmagan javoblar uchun **qoniqarsiz** baho qo‘yiladi.

LOTIN ALIFBOSIDAGI ADABIYOTLAR:

1. Ne‘matov H. Ilmiy tadqiq metodikasi, metodologiyasi va metodlari. Buxoro, 2006.
2. Ochilov E., Xodjayeva N., Tarjima nazariyasi. O‘quv qo‘llanma. –Toshkent: ToshDSHI, 2022.
3. Ochilov E. Tarjima nazariyasi. O‘quv qo‘llanma. –Toshkent: ToshDSHI, 2014.
4. Ochilov E. Tarjimashunoslikning nazariy masalalari. O‘quv qo‘llanma. – Toshkent: ToshDSHI, 2014.
5. Rasulov R. Umumiy tilshunoslik. OTM uchun darslik. –Toshkent: 2013.
6. Usmanova Sh. “Tarjimonlik faoliyatining lingvomadaniy aspektlari” fanidan ma‘ruzalar kursi. –Toshkent; 2014.
7. Yo‘ldoshev I., Muhamedova S., Sharipova G‘.,Majidova R. Tilshunoslik asoslari. Darslik. –Toshkent; 2013.
8. G‘afurov I., Mo‘minov O., Qambarov N., Tarjimana zariyasi. –Toshkent: Tafakkur Bo‘stoni, 2012.

KIRIL ALIFBOSIDAGI ADABIYOTLAR:

9. Мирзиёев Ш.М. Эркин ва фаровон, демократик Ўзбекистон давлатини биргаликда барпо этамиз. – Т.: Ўзбекистон, 2016.- 56 б.
10. Мирзиёев Ш.М. Қонун устуворлиги ва инсон манфаатларини таъминлаш – юрт тараққиёти ва халқ фаровонлигининг гарови. - Т.: Ўзбекистон, 2017. - 48 б.
11. Мирзиёев Ш.М. Буюк келажакимизни мард ва олижаноб халқимиз билан курашимиз. – Т.: Ўзбекистон, 2017. - 488 б.
12. Мирзиёев Ш.М. Танқидий таҳлил, қатъий тартиб-интизом ва шахсий жавобгарлик – ҳар бир раҳбар фаолиятининг кундалик қонидаси бўлиши керак. Ўзбекистон Республикаси Вазирлар Маҳкамасининг 2016 йил якунлари ва 2017 йил истиқболларига бағишланган мажлисидаги Ўзбекистон Республикаси Президентининг нутқи // Халқ сўзи. 2017 йил 16 январь, №11.
13. Алпатов В.М. Об антропоцентричном и системоцентричном подходе к языку//Вопросы языкознания. 1993.№3.
14. Алефиренко Н.Ф. Современные проблемы науки о языке.- М.: 205. 412с.
15. Арутюнова Н.Д. Язык и мир человека. – М., 1999.
16. Ахунзянов Э.М. Контрастивная грамматика: морфология русского и тюркских языков.- Казань: Изд-во Казан. ун-та, 1987.
17. Арапов М.В. Квантитативная лингвистика. – М., 1988.
18. Абдуазизов А.А. Зализняк А.М., Шереметьева А.Г. Общее языкознание. – Ташкент, 2012.
19. Байрамова Л.К. Введение в контрастивную лингвистику. – Казань: Изд-во Казан. ун-та, 2005.
20. Бархударов Л.С. Язык и перевод. Вопросы общей и частной теории перевода. – М.: Междунар. отношения, 1975.
21. Беляева Л.Н. Теория и практика перевода. Учеб.пособие. – СПб.: Книжный Дом, 2007.
22. Буранов Дж.Б. Сравнительная типология английского и тюркских языков. – М.: Высшая школа, 1983.
23. Бурлак С.А., Старостин С.А. Сравнительно-историческое языкознание. – М.: Академия, 2005.
24. Большой энциклопедический словарь. Языкознание. – М., 1998.
25. Дадабаев Х.А., Холманова З.Е. Туркий тилларнинг қиёсий-тарихий грамматикаси. – Тошкент: Университет, 2015.
26. Джусупов М. Звуковые системы русского и казахского языков: Слог. Интерференция. Обучение произношению. – Ташкент: Фан, 1991.
27. Дюришин Д. Теория сравнительного изучения литературы. – М.: Прогресс, 1979.
28. Федоров А.В. Основы общей теории перевода. Изд.:5-е. – СПб.- М., 2004.
29. Фрумкина Р.М. Прагматика: новый взгляд// Семиотика и информатика. Вып.34.- М., 1994.
30. Федоров А.В. Основы общей теории перевода. Изд.:5-е. – СПб.- М., 2004.
31. Гарбовский Н.К. Теория перевода. Учебник. –М., 2007.
32. Гарипова Г.Т. Сравнительное литературоведение. Учебное пособие. – Т.: УзНУ, 2005. – 72 с.
33. Жирмунский В.М. Из истории западноевропейских литератур. – Л.: Наука, Ленинградское отделение, 1981.

34. Жирмунский В.М. Сравнительное литературоведение. Восток и Запад. –Л.: Наука, 1979.
35. Климов Б.А. Вопросы методики сравнительно-генетических исследований. – Л., Просвещение, 1971.
36. Кодухов В. И. Общее языкознание. Учебник для студентов ун-тов и пед.-тов. Изд. 5-е. – М.: ЛИБРОКОМ, 2012.
37. Комиссаров Б.Н. Общая теория перевода. – М.: Высш. шк., 1999.
38. Кононов А.Н., Нигматов Х.Г. Махмуд Кашгарский о тюркских языках // 21. История лингвистических учений: средневековый Восток. – Л.: Наука, 1981.
39. Карасик В.И. Язык социального статуса. – М., 2002.
40. Кибрик А.Е. Прикладная лингвистика// Очерки по общим и прикладным вопросам языкознания. – М., 1992.
41. Кубрякова Е.С. Эволюция лингвистических идей во второй половине XX в (опыт парадигмального анализа)//Язык и наука конца XX в. – М., 1995.
42. Кун Т. Структура научных революций. - М.: 1977.
43. Красных В.В. Этнопсихоллингвистика и лингвокультурология. – М., 2002.
44. Мусаев Қ. Таржима назарияси асослари. Дарслик. –Тошкент: Фан, 2005.
45. Маслова В.А. Современные направления в лингвистике. – М.: Академия, 2008.
46. Методы сопоставительного изучения языков / редкол.: В.Н. Ярцева (отв. ред.). – М.: Наука, 1988.
47. Мельничук А.С. проблематика реконструкции в сравнительно-историческом языкознании. – Л., 1989.
48. Моррис Ч.У. Основания теории знаков // Семиотика. - М., 1983.
49. Неупкоева И.Г. История всемирной литературы. Проблемы системного и сравнительного анализа. – М., 1976.
50. Новое в зарубежной лингвистике. Вып.16: Лингвистическая прагматика. - М., 1985.
51. Новое в зарубежной лингвистике. Вып.17:Теория речевых актов. - М., 1986.
52. Новое в зарубежной лингвистике. Вып.17:Теория речевых актов. - М., 1986.
53. Новое в зарубежной лингвистике. Вып.12: Прикладная лингвистика. - М., 1983.
54. Новое в зарубежной лингвистике. Вып.23: Когнитивные аспекты языка. – М., 1988.
55. Николаева Т.М. Скрытая память языка: попытка постановки проблемы// Вопросы языкознания, 2002.№4.
56. Очилев Э. Таржимашунослик терминларининг изохли лугати. –Тошкент, 2014.
57. Пирс Ч.Р. Логические основания теории знаков. - СПб, 2000.
- 58.Расулов Р. Умумий тилшунослик. Тошкент, 2010.
59. Сафаров Ш. Прагмалингвистика. Тошкент, 2008.
60. Сафаров Ш. Семантика. Тошкент, 2013.
61. Сопоставительная лингвистика и обучение не родному языку. –М., 1987.
62. Сравнительное и сопоставительное литературоведение. Хрестоматия. – Казань, 2001.
63. Сравнительно-историческое литературоведение // Литературный энциклопедический словарь. – М., 1987.
64. Степанов Ю.С. Язык и метод: К современной философии языка. – М., 1998.

65. Сирожиддинов Ш., Одилова Ф. Бадий таржима асослари. –Тошкент: Mumtoz so‘z, 2011.
66. Сергеев Ф.П. Языковые ситуации и языковая политика в странах мира. - Волгоград, 2001.
67. Умархўжаев М. Умумий тилшунослик. Андижон, 2010.
68. Успенский Б.А. Структурная типология языков. – М.: Наука, 1965.
69. Вежбицкая А. Семантические универсалии и описание языков. – М., 1999.
70. Воробьев В.В. Лингвокультурология. – М., 2008.
71. Вежбицкая А. Понимание культур через посредство ключевых слов. – М., 2001.
72. Влахов С.И.; Флорин С.П. Непереводимое в переводе. – М.: Международные отношения, 1980.
73. Ҳожиёв А. Тилшунослик терминларининг изоҳли лугати. Тошкент 2005
74. Ярцева В.Н. Контрастивная грамматика. – М: Наука, 1981.
75. Юсупов У.К. Теоретические основы сопоставительной лингвистики. – Т.: Фан, 2007.
76. Гафуров И. Таржимонлик мутахассислигига кириш. Ўқув қўлланма. – Тошкент: Мехридарё, 2008.
77. Шарафутдинова Н.С. Теория и история лингвистической науки. Учеб.пособие. Изд. 2-е, перераб. и доп. – М.: АСТ , 2008.
78. Швейцер А.Д. Теория перевода: статус, проблемы, аспекты. –М.: Наука, 1988.
79. Широкова А.В. Сопоставительная типология разноструктурных языков. – М.: Добросвет: КДУ, 2001.

Интернет манбалари

1. <http://www.ziyo-net.uz>
2. <http://www.kutubxona.uz>
3. <http://www.ru.wikipedia.org/wiki/>
4. <http://www.tapemark.narod.ru/les/239a.html>
5. <http://www.philology.ru/linguistics1/gak-89.htm>
6. <http://www.perevodovedcheskiy.academic.ru/686/>
7. http://www.sterninia.ru/files/757/4_Izbrannye.../Kontrastivnaja_lingvistika.pdf
8. <http://www.filologia.su/kontrastivnaja/>
9. <http://www.vestnik.vsu.ru/pdf/lingvo/2010/01/2010-01-04.pdf>
10. http://www.gumer.info/bibliotek_Buks/Linguist/shveyz/p2.pdf